

PARALELNÉ ŽIVOTY PARALLEL LIVES

Asociácia Divadelná Nitra, Slovensko

Paralelné životy – 20. storočie očami tajnej polície

interdisciplinárny medzinárodný projekt
(2010 – 2015)

Česká republika / Maďarsko / Nemecko / Poľsko / Rumunsko / Slovensko

● Popis projektu

Paralelné životy – 20. storočie očami tajnej polície je niekoľkoročný (2010 – 2015) medzinárodný projekt, ktorého cieľom je vytvoriť divadelné produkcie na základe výskumu materiálov v archívoch tajných polícií operujúcich na území štátov bývalého sovietskeho bloku počas obdobia komunistického režimu.

Projekt chce podporiť tvorbu umelcov zaoberajúcich sa spracúvaním tém z nedávnej minulosti bývalých socialistických krajín. Prostredníctvom práce s dokumentárnym materiálom má projekt upozorniť na rôzne aspekty spoločensko-politického života v minulosti a v súčasnosti:

- ➡ na verejné i osobné vyrovnávanie sa s minulosťou;
- ➡ na konanie tajných polícií, socialistických vlád a jeho odzrkadľovanie sa v privátnych životoch ľudí;
- ➡ na spôsoby, akými spoločnosť v jednotlivých krajinách pristúpila k pochopeniu nedávnej histórie a politických praktík v období totalitného režimu;
- ➡ na spôsoby, akými jednotlivé štáty po páde komunistického režimu sprístupnili svoje archívy a aké nové politické stratégie možno odčítať z týchto spôsobov otvorenia / neotvorenia archívov a narábania s pamäťou vôbec;
- ➡ na rozdiely medzi vnímaním a zaznamenávaním tej istej reality, teda ako si na minulosť spomína človek, ktorý danú udalosť prežil, a ako je zaznamenaná v archívoch;
- ➡ na rozdiely medzi rôznymi pamäťami, vzťahujúcimi sa k jednej udalosti;

- ➔ na rôzne spôsoby pamätania si a na odlišné stratégie interpretácie udalostí;
- ➔ na rozdielnosť interpretácie udalostí v rozličných diškurzoch (historický, sociologický, politický, osobný a i.);
- ➔ na zámerné i nezámerné manipulovanie s osobnou i spoločenskou pamäťou;
- ➔ na to, ako politická moc v minulosti ovplyvňovala privátne životy ľudí a aké paralely možno v tomto zmysle nájsť s dneškom;
- ➔ na to, ako narábanie s pamäťovým materiálom (osobným i spoločenským) určuje a ovplyvňuje vytváranie osobnej i spoločenskej identity, resp. identity jednotlivca a identity štátu / národa.

Projekt si dáva za cieľ vytvoriť platformu, na ktorej sa stretne viacero umelcov z rôznych krajín, a konfrontovať odlišné metódy tvorby a práce s dokumentárnymi materiálom v rôznych národných kultúrach či osobných umeleckých prístupoch.

● Projekt má charakter

interdisciplinárny

- ➔ prepája umelecké metódy s metódami historického, politologického, sociologického výskumu;
- ➔ spája rozličné divadelné súbory a divadlá s pamäťovými inštitúciami, tvorcami a umeleckými teoretikmi;

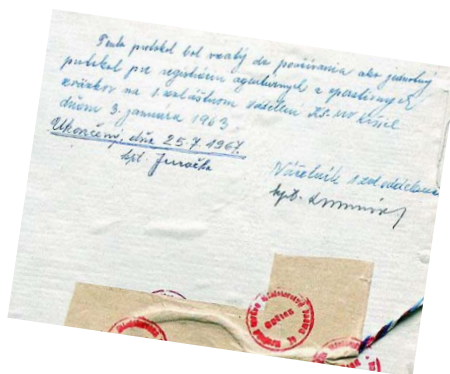
internacionálny

- ➔ spoluprácou divadelných inštitúcií zo zúčastnených krajín vznikajú nové siete, ktoré môžu zabezpečiť spoluprácu v budúcnosti;
- ➔ do projektu sa zapájajú pamäťové inštitúcie z rôznych krajín a projekt umožňuje výmenu informácií a skúseností medzi nimi;
- ➔ projekt vytvára medzinárodnú platformu, v rámci ktorej umelecké tímy prezentujú svoje metódy a výsledky práce, čo umožní diskusiu medzi zúčastnenými umelcami a ponúkne komplexnejší pohľad a reflexiu metód práce s dokumentárnym materiálom v krajinách strednej a východnej Európy.

● Výstupy projektu

- ➔ **6 produkcií** dokumentárneho divadla zo 6 krajín, vytvorených na základe výskumu materiálov v archívoch tajnej polície v Českej republike, Maďarsku, Nemecku, Poľsku, v Rumunsku a na Slovensku;
- ➔ **Paralelné životy – mini festival**, na ktorom budú uvedené všetky produkcie projektu, doplnený o diskusie, prednášky, výstavy, stretnutia s odborníkmi, a ktorý predstaví projekt vo všetkých zúčastnených krajinách;
- ➔ **Reader príbehov**, ktoré umelci nájdu v archívoch tajných polícií 6 krajín – 5 príbehov z každej krajiny;
- ➔ **Paralelné životy Plus** – sprievodný program zahŕňajúci ďalšie divadelné produkcie z iných krajín, uvedenie dokumentárnych filmov, kníh, výstav a inštalácií, zaoberajúcich sa rovnakou témou, ako je téma projektu Paralelné životy;
- ➔ **Paralelné životy – Fórum** – platforma pre výmenu informácií a skúseností medzi umelcami, divadelnými producentmi a manažérmi, ako aj historikmi a pracovníkmi pamäťových inštitúcií: séria prednášok, diskusií, neformálnych stretnutí;

- ➔ **Paralelné životy – publikácia**, vydaná v spolupráci s významným nemeckým vydavateľstvom Theater der Zeit, zmapuje priebeh a výsledky prvej etapy projektu (výskum v archívoch, výber príbehov) a bude obsahovať teoretické články k téme, napísané z politologicko-sociologického, historického a divadelno-vedného hľadiska. Publikácia bude obsahovať teoretický komentár k projektu a tiež poskytne priestor pre popisanie tvorivých metód dokumentárneho divadla v rôznych krajinách bývalého východného bloku;
- ➔ **Paralelné životy webová stránka** (www.parallel-lives.eu) – bude dokumentovať vznik a priebeh výskumnej a umeleckej fázy projektu; stránka bude obsahovať fotografický a textový materiál a bude slúžiť ako zdroj príbehov, ktorými sa umelci budú zaoberať vo výskumnej fáze projektu; budú tu tiež zaznamenané metódy práce jednotlivých umelcov z hľadiska dokumentárneho divadla;
- ➔ **Paralelné životy pre školy** – medzinárodný formát: uvádzanie produkcií bude doplnené o diskusie s expertmi z pamäťových inštitúcií; k dispozícii bude textový materiál zostavený z úryvkov z publikácie, Reader príbehov a doplnený edukačne zameraným textom určeným pre žiakov, študentov a učiteľov;
- ➔ **Dokumentácia projektu**: v kooperácii s RTVS a ďalšími národnými televíziami vznikne **dokumentárny film**, ktorý zmapuje vznik a priebeh projektu.

● Do projektu sú zapojené nasledujúce okruhy spolupracovníkov

- ➔ **Umelci**. V každej krajine, ktorá sa zúčastňuje na projekte, je oslovený divadelný režisér, ktorý si vytvorí tvorivý tím a s ním v danej krajine realizuje svoju časť projektu. Tvorivé tímy budú pracovať s materiálmi, získanými pri výskumoch v archívoch tajnej polície vo svojej krajine, taktiež môžu výskum z archívov dopĺňať orálnymi históriami a príbehmi dotknutých osôb. Z nazbieraného materiálu vyberú 5 príbehov, ktoré budú predmetom zverejnenia v Readeri príbehov, pričom priebežne predstavia vybraný príbeh a režijný zámer inscenácie dokumentárneho divadla, ktorá bude medzinárodne premiérovaná v septembri 2013 na festivale Divadelná Nitra. Všetky inscenácie sa budú následne prezentovať na javiskách koproducentov projektu.

Česká republika – **Aleš Březina** a **Petr Zelenka**

Maďarsko – **Dániel D. Kovács** a **Péter Závada**

Nemecko – **Clemens Bechtel**

Poľsko – **Radek Rychcik**

Rumunsko – **Gianina Cărbunariu**

Slovensko – **Ľubomír Burgr** a **Dušan Vicen**

- ➔ **Koproducenti**. V každej krajine je do projektu zapojený koproducent (divadlo), ktorý v danej krajine zodpovedá za priebeh projektu a vytvára umeleckému tímu priestor na realizáciu produkcie.

Koproducent zabezpečí, aby sa výsledná produkcia uvádzala pred publikom v danej krajine a zorganizuje lokálny PLL mini festival.

Česká republika – **Opera Národního divadla, Praha** / Opera Národního divadla, Praha
 Maďarsko – **Szputnyik Hajózási Társaság, Budapest** / Plavebná spoločnosť Sputnik, Budapešť
 Nemecko – **Staatsschauspiel Dresden** / Štátne divadlo Drážďany
 Poľsko – **Teatr Nowy, Krakow** / Nové divadlo, Krakov
 Rumunsko – **dramAcum, București** / dramAcum, Bukurešť
 Slovensko – **Divadlo SKRAT, Bratislava**

- ➔ **Spolupracujúce inštitúcie.** Do projektu sú zapojené inštitúcie, ktoré fungujú ako odborní garanti projektu. Budú umeleckým tímom k dispozícii pre odbornú obsahovú konzultáciu ako aj sprostredkovanie prístupu k archívom alebo interpretáciu archívnych materiálov. Budú zapojené i do tvorby sprievodného programu Paralelné životy Plus.

Ústav pamäti národa – Slovensko

Instytut Pamięci Narodowej / Ústav národnej pamäti – Poľsko

Ústav pro studium totalitních režimů / **Archiv bezpečnostních složek** – Česká republika

Post Bellum – Česká republika

Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára / Historický archív štátnobezpečnostných služieb – Maďarsko

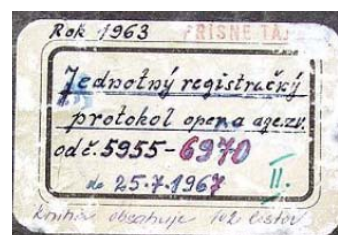
Der Bundesbeauftragte für die Unterlagen des Staatssicherheitsdienstes der ehemaligen Deutschen Demokratischen Republik / Úrad spolkového zmocnenca pre dokumenty štátnej bezpečnosti bývalej Nemeckej demokratickej republiky – Nemecko

Consiliul Național Pentru Studierea Arhivelor Securității / Národný ústav pre spracovanie archívov Securitate – Rumunsko

- ➔ **Partneri.** Do projektu sú zapojení individuálni partneri aj inštitúcie, ktorí pôsobia ako konzultanti, spolupracujú na konkrétnom výstupe projektu či jeho dokumentácii.

Theater der Zeit, Berlín

DogDocs, Bratislava

● Projekt prebieha v nasledujúcich krokoch

- ➔ **jeseň 2010 – jeseň 2011**

vznik a príprava projektu, prvá prezentácia projektu na festivale Divadelná Nitra 2011

- ➔ **jar 2012**

výber a potvrdenie umelcov a spolupracujúcich inštitúcií; špecifikovanie podmienok spolupráce a formy kooperácie; fundraising

- ➔ **18. – 20. máj 2012**

prvé pracovné stretnutie umelcov a koproducentov; prezentácia umelcov, ich ideí pre projekt Paralelné životy, diskusia o téme projektu a detailná špecifikácia formy spolupráce koproducentov

➔ **máj – december 2012**

prvá fáza výskumu v archívoch tajných polícií; kooperácia medzi umeleckými tímami a pamäťovými inštitúciami; výber posledných umelcov a partnerov; príprava webovej stránky projektu; fundraising

➔ **22. – 24. september 2012 na Medzinárodnom festivale Divadelná Nitra 2012**

prezentácia umeleckých tímov a konceptov produkcií v rámci Paralelné životy – Fórum. Na Fóre sa okrem účastníkov projektu zúčastnili aj predstavitelia ďalších festivalov a divadiel; v rámci Paralelné životy Plus boli uvedené inscenácie s podobnou tematikou akú má projekt Paralelné životy, premietali sa hrané i dokumentárne filmy

➔ **január – september 2013**

finálna fáza výskumu v archívoch; skúšobný proces jednotlivých inscenácií, verejné generálky a predpremiéry inscenácií v jednotlivých krajinách; zber textov, preklady, príprava a tlač publikácie Reader príbehov; spustenie a aktualizovanie webstránky projektu; premiéra prvej inscenácie projektu *Moje spisy a ja* v Drážďanoch (28. apríl 2013); finálna fáza fundraisingu; výroba dokumentu o projekte

➔ **4. – 6. máj 2013, Štátne divadlo Drážďany**

koprodukčné a priebežné dramaturgické stretnutie všetkých účastníkov projektu; účasť na predstavení *Moje spisy a ja* v réžii Clemensa Bechtela; organizačno-administratívne stretnutie ohľadom grantu z Európskej komisie

➔ **27. september – 2. október 2013 na Medzinárodnom festivale Divadelná Nitra 2013**

Premiéra 6 dokumentárnych divadelných produkcií vo formáte prehliadky Paralelné životy – mini festival; prezentácia Readeru príbehov; Paralelné životy PLUS – sprievodné akcie – prednášky, diskusie, výstava, dokumentárne filmy, stretnutie zástupcov pamäťových inštitúcií, umelcov a koproducentov

➔ **september – november 2013**

Premiéry dokumentárnych divadelných produkcií v krajinách ich vzniku

➔ **november 2013 – apríl 2015**

Uvádzanie produkcií v divadlách koproducentov v jednotlivých krajinách; hosťovanie všetkých šiestich (alebo vybraných) produkcií vo všetkých krajinách zúčastnených na projekte – Paralelné životy – mini festival; príprava a tlač Publikácie v spolupráci s Theater der Zeit; stretnutie – workshop účastníkov projektu (umelcov, ko-producentov a pamäťových inštitúcií) na festivale Divadelná Nitra 2014; rozvoj a realizácia medzinárodného formátu projektu pre školy, ktorý bude k dispozícii pre základné a stredné školy vo všetkých šiestich krajinách; výroba, postprodukcia a uvedenie dokumentárneho filmu o projekte; evaluácia projektu a príprava záverečnej správy

● **Tvorcovia projektu**

Ján Šimko – kurátor

Martina Vannayová – dramaturg

Katarína Dudáková – manažér

Darina Kárová – garant, riaditeľka Asociácie Divadelná Nitra a Medzinárodného festivalu Divadelná Nitra

Kontakty

Asociácia Divadelná Nitra
 Svätoplukovo nám. 4
 949 01 Nitra, Slovensko
 Tel/Fax: +421 37 6524 870
www.nitrafest.sk

Kontaktná osoba:
 Katarína Dudáková
dudakova@nitrafest.sk
 mobil: +421 903 181 991
 +420 604 208 494

Podporili

Tento projekt bol financovaný s podporou Európskej komisie. Tento dokument reprezentuje výlučne názor autora a Komisia nezodpovedá za akékoľvek použitie informácií obsiahnutých v tomto dokumente.

V spolupráci
 s Kultúrnou nadáciou Allianz

